

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/20-01/162

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 15. prosinca 2020.

P.Z. br. 89

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 14. prosinca 2020. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića i državne tajnike Majdu Burić i Dragana Jelića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 89

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/20-01/125
URBROJ: 50301-05/14-20-6

Zagreb, 14. prosinca 2020.

Hs**NP*022-03/20-01/162*50-20-01**Hs

REPUBLICA HRVATSKA		
95 - HRVATSKI SABOR		
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6		
Priljeno: 15-12-2020		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
022-03/20-01/162	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
50-20-01	1	00

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića te državne tajnike Majdu Burić i Dragana Jelića.

REPUBLICA HRVATSKA
2
PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S
POVEĆANIM TRAJANJEM**

Zagreb, prosinac 2020.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4., a u vezi s člankom 58. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine, broj 115/18, u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje sustav staža osiguranja s povećanim trajanjem, koji je utemeljen u cilju zaštite radnika koji rade na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima, odnosno obavljaju zanimanja za koje se traže posebne psihofiziološke funkcije organizma koje opadaju s povećanjem životne dobi. Također, uređeno je i pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem za treću kategoriju osiguranika i to za osiguranike - osobe s invaliditetom: osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljeli od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepe osobe, gluhe osobe, gluho-slijepe osobe, osobe oboljele od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osobe s Downovim sindromom, kojima se pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem omogućava zbog njihovog zdravstvenog stanja koje uzrokuje trajne posljedice za život i rad, a ne zbog štetnosti poslova.

Dakle, Zakon definira tri kategorije osiguranika kojima se pod točno propisanim uvjetima priznaje staž osiguranja s povećanim trajanjem i snižava dobna granica za priznanje prava na starosnu mirovinu. Naime, oni to pravo mogu ostvariti samo ako su zaposleni s punim radnim vremenom ili sa skraćenim radnim vremenom, koje se prema općem propisu kojim se uređuju radni odnosi i kolektivnom ugovoru smatra kao zaposlenje s punim radnim vremenom. Propisana je iznimka za osobe s invaliditetom koje to pravo mogu ostvariti i po osnovi zaposlenja s nepunim radnim vremenom, što je uvedeno od 1. siječnja 2019., jer je ranija regulativa u Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine, br. 71/99, 46/07, 41/08 i 61/11), koji je bio na snazi od 16. srpnja 1999. do 31. prosinca 2018., to pravo vezivala isključivo uz zaposlenje u punom radnom vremenu bez propisanih iznimaka.

Važeća zakonska regulativa pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem ne omogućava osiguranicima po svim osnovama obveznog mirovinskog osiguranja, već se isključivo veže uz radni odnos, odnosno osiguranike obvezno osigurane na temelju članka 9. stavka 1. točke 1., 2., 4., 5., 6. i 7. i članka 9. stavka 4. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18 i 102/19, u daljnjem tekstu: ZOMO).

Svaka osnova osiguranja ima svoje specifičnosti koje, uz ZOMO, proizlaze i iz posebnih zakona koji uređuju uvjete za pojedine osnove mirovinskog osiguranja te između njih postoje i suštinske razlike koje ih determiniraju u odnosu na bilo koju drugu osnovu osiguranja. Prije svega svojstvo osiguranika priznaje im se na osnovu upisa u odgovarajući registar (npr. obrtni registar, sudski registar, registar obveznika poreza na dohodak ili poreza na dobit, imenik odvjetnika itd.) i nisu u ugovornom odnosu s poslodavcem. Radnom odnosu su svojstvena sljedeće karakteristike: oneroznost (plaća), subordinacija (u odnosu na poslodavca, odnosno rad po uputama i nadzoru poslodavca), rad u propisanom radnom vremenu u skladu s ugovorom o radu i aktima poslodavca, a tih karakteristika nema kod obavljanja djelatnosti samostalnih obveznika doprinosa.

U odnosu na osobe s invaliditetom, temeljni propis koji regulira njihov status u odnosu na sustav rada i zapošljavanja je Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20). Tim se propisom uređuju prava osoba s invaliditetom na profesionalnu rehabilitaciju, zapošljavanje i rad te se uređuje zapošljavanje i rad osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada pod posebnim uvjetima, kao i mjere za poticanje zapošljavanja i rada osoba s invaliditetom. U odnosu na mjere za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaposlene i samozaposlene osobe su izjednačene. Posebno, Pravilnikom o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 75/18, u daljnjem tekstu: Pravilnik), propisane su kvote za zapošljavanje kod pojedinog poslodavca i potrebni dokazi o ispunjenju obveze kvotnog zapošljavanja, naknada u slučaju neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom te iznos novčanih nagrada za poslodavce koji zapošljavaju više osoba s invaliditetom od propisane kvote. Prema Pravilniku, obvezu kvotnog zapošljavanja poslodavac može ispuniti tako da zaposli propisani broj osoba s invaliditetom i/ili zamjenskom kvotom na način da, između ostalog, zaključi ugovor o poslovnoj suradnji s osobom s invaliditetom koja se samozapošljava. Slijedom toga, samozaposlene osobe s invaliditetom u tom su pogledu izjednačene sa zaposlenim osobama s invaliditetom.

Nadalje, Nacionalna strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. (Narodne novine, broj 42/17, u daljnjem tekstu: Strategija), koju je Vlada Republike Hrvatske prihvatila Zaključkom od 20. travnja 2017., potiče izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom, a time i mogućnosti samozapošljavanja, kao jednog od oblika radne aktivacije osoba s invaliditetom. U Strategiji se ističe pozitivan trend zapošljavanja osoba s invaliditetom, koji je u posljednjih deset godina u konstantnom rastu, a najveći porast bilježi se upravo nakon primjene novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Tako se u Strategiji navodi da je tijekom 2015. iz

evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno ukupno 2.613 osoba s invaliditetom (39,21 % više nego godinu ranije). Od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom, 95,79 % su osobe zaposlene na temelju zasnivanja radnog odnosa, a 4,21 % osobe koje rade na temelju drugih poslovnih aktivnosti, među kojima je i samozapošljavanje. Noviji podaci su vrlo slični, pa je tako prema podacima Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, u 2019. bilo zaposleno ukupno 2.800 osoba s invaliditetom. Od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom, 2.700 osoba (95,7 %) zaposleno je na temelju zasnivanja radnog odnosa, a 120 osoba (4,3 %) na temelju drugih poslovnih aktivnosti (stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, registriranje trgovačkog društva, obrta, ugovor o djelu i dr.). To ukazuje na konstantu u broju osoba s invaliditetom koje se osiguravaju po drugim osnovama osiguranja, a koji se kroz posljednjih 5 godina kreće oko 4%. Samozaposlene osobe s invaliditetom su u pogledu prava iz rada, posebno u odnosu na poticaje za samozapošljavanje, izjednačene sa zaposlenim osobama s invaliditetom. Neki od osnovnih ciljeva Strategije su unapređenje integracije osoba s invaliditetom, povećanje njihove zapošljivosti, olakšavanje izbora karijere i olakšani prijelaz na tržište rada.

Konačno, Republika Hrvatska je stranka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom temeljem Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/07), čija je svrha promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promicanje poštivanja njihovog urođenog dostojanstva. Slijedom toga, Republika Hrvatska je obvezna osigurati i promovirati puno ostvarenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom bez bilo kakve diskriminacije na osnovi invaliditeta te se obvezala da će se usvojiti odgovarajuće zakonodavne, upravne i druge mjere za provedbu prava priznatih Konvencijom i poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući zakonodavne, za izmjenu ili ukidanje postojećih zakona, propisa, običaja i prakse, koji predstavljaju diskriminaciju osoba s invaliditetom.

Budući da osobe s invaliditetom imaju smanjene mogućnosti zapošljavanja na otvorenom tržištu rada i s obzirom na trend poticanja samozapošljavanja, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri takve osobe potaknule na uključivanje u svijet rada, zaključeno je da je i u drugim sustavima koji proizlaze iz sustava rada i zapošljavanja, potrebno izvršiti prilagodbe koje će omogućiti veće uključivanje tih osoba na otvoreno tržište rada. Kako bi im se pritom olakšao položaj i omogućilo veće uključivanje na tržište rada, pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem i sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, koja se ostvaruju u sustavu mirovinskog osiguranja, a proizlaze iz sustava rada i zapošljavanja, predlaže se urediti na način da se samozaposlene osobe s invaliditetom (osobe s invaliditetom koje obavljaju obrt, ili su trgovci pojedinci, vrhunski sportaši, osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost poljoprivrede ili šumarstva, osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika, osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje, osobe koje su članovi uprave ili izvršni direktori trgovačkih društava, ako nisu osigurani po drugoj osnovi, dakle osiguranici koji se smatraju samozaposlenim osobama prema odredbama ZOMO-a, koji ne sadržava definiciju samozaposlene osobe, ali taksativno

navodi poslove koji se obavljaju neovisno o radnom odnosu) ni na koji način ne stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale korisnike prava iz Zakona.

Povrh samozaposlenih osoba s invaliditetom, ovom se dopunom Zakona proširuje krug osiguranika – osoba s invaliditetom koje će moći ostvariti prava iz Zakona i na neke druge osobe s invaliditetom, bez obzira na osnovu osiguranja. Tako su u prošireni krug potencijalnih korisnika uključene i osobe s invaliditetom roditelji koji obavljaju roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta i roditelji/udomitelji njegovatelji tj. osiguranici iz članka 14. ZOMO-a. Također, u taj krug osoba, pored osoba koje su u radnom odnosu ili u statusu izjednačenom s radnim odnosom, ulaze i osiguranici – osobe s invaliditetom koje su na stručnom osposobljavanju za rad prema posebnim propisima, osobe koje pružaju pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za rad primaju naknadu prema posebnim propisima (osiguranici iz članka 9. stavka 1., točke 3. i stavka 3. ZOMO-a), osobe koje koriste naknadu zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju nakon prestanka zaposlenja te osobe na profesionalnoj rehabilitaciji na koju su upućene (osobe iz članka 28. stavka 1. točke 1. i 2. ZOMO-a).

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom

Prijedlogom zakona uređuje se sljedeća pitanja:

- osiguranicima - osobama s invaliditetom taksativno navedenim u Zakonu, u sustavu mirovinskog osiguranja priznaje se pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem i sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, bez obzira na osnovu po kojoj su osigurani na mirovinsko osiguranje
- propisuje se dodatni uvjet za samostalne obveznike uplate doprinosa za ostvarivanje prava na računanje staža osiguranja s povećanim trajanjem i snižavanje dobne granice za priznanje prava na starosnu mirovinu – plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje sukladno propisu kojim je uređena obveza plaćanja doprinosa
- propisuje se obveza podnošenja prijava o utvrđenom statusu osiguranika – osobe s invaliditetom za obveznike doprinosa u rokovima određenim ZOMO-om.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Prijedlogom zakona predlaže se cjelovito uređenje statusa osiguranika – osoba s invaliditetom u odnosu na mogućnost ostvarivanja staža osiguranja s povećanim trajanjem i snižavanja dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu. Na taj se način Zakon horizontalno usklađuje sa temeljnim propisom koji uređuje status osoba s invaliditetom u sustavu rada i zapošljavanja i daje se dodatna mogućnost izjednačavanja prava osoba s invaliditetom u sustavu mirovinskog osiguranja, što je u skladu s ranije spomenutom Strategijom. Prijedlogom zakona ujedno se ispunjavaju obveze koje je Republika Hrvatska preuzela kao stranka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Prijedlogom zakona izdvaja se kategorija osiguranika – osoba s invaliditetom od ostale dvije kategorije osiguranika koje mogu ostvarivati prava iz Zakona (to su osiguranici koji rade

na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima i osiguranici koji obavljaju zanimanja u kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje tog posla), na način da im se proširuje mogućnost ostvarivanja prava. Izdvajanje te kategorije osoba opravdano je zbog specifičnog statusa, s obzirom da se radi o krugu osoba koje trebaju ostvariti određene beneficije temeljem činjenice da je njihovo zdravstveno stanje narušeno do te mjere da ne mogu u potpunosti konkurirati na otvorenom tržištu rada i da im je nužno radni vijek kraći uslijed njihove zdravstvene situacije.

Ovim se Prijedlogom zakona predlaže svojevrsna pozitivna diskriminacija osoba s invaliditetom, s obzirom da temelj za priznavanje staža osiguranja s povećanim trajanjem i sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu kod ove kategorije osoba nije rad na štetnim i za zdravlje opasnim poslovima, nego zdravstveno stanje osoba s invaliditetom. Stoga je cilj prijedloga zakona da se osobama s invaliditetom omogući ostvarivanje „beneficija“ koje su propisane Zakonom, ne samo u slučaju kada su zaposlene i osigurane na mirovinsko osiguranje po toj osnovi (što je slučaj s ostalim osiguranicima, za koje je uvjet da su zaposlene s punim radnim vremenom ili sa skraćanim radnim vremenom, koje se, prema općem propisu kojim se uređuju radni odnosi i kolektivnom ugovoru, smatra kao zaposlenje s punim radnim vremenom), već i u drugim slučajevima. Prava iz Zakona te će osobe ubuduće moći ostvariti i u slučaju kada se stručno osposobljavaju prema posebnim propisima, u slučaju kada su osigurane temeljem statusa njegovatelja ratnog invalida, ili roditelja njegovatelja, ili roditelja koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, ili kada koriste naknadu zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, nakon prestanka zaposlenja ili kada obavljaju profesionalnu rehabilitaciju, dakle neovisno o osnovi osiguranja. Posebno, te će osobe moći ostvariti prava iz Zakona i u slučaju kada su samozaposlene, dakle kada primjerice obavljaju obrt, ili su trgovci pojedinci, vrhunski sportaši, kada obavljaju samostalnu djelatnost poljoprivrede ili šumarstva, ili samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, kada obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje, kada su članovi uprave, vjerski službenici i u drugim slučajevima, neovisno o osnovi njihovog osiguranja.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za provedbu predloženog Zakona procijenjena su u iznosu od 300.000 kuna u 2021. godini te 400.000 kuna u 2022. i 2023. godini.

Procijenjena sredstva osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2021. godinu i projekcijama za 2022. i 2023. godinu na poziciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA
O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM**

Članak 1.

U Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine, broj 115/18) u članku 3. iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„(5) Prava iz stavka 1. ovoga članka imaju i osiguranici – osobe s invaliditetom iz članka 1. točke 3. ovoga Zakona obvezno osigurani na mirovinsko osiguranje na temelju članka 9. stavka 1. točke 3. i stavka 3., članka 14. i članka 28. stavka 1. točke 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18 i 102/19).“.

Članak 2.

Iza članka 3. dodaje se članak 3.a koji glasi:

„Članak 3.a

Osiguranicima – osobama s invaliditetom iz članka 1. točke 3. ovoga Zakona obvezno osiguranim na mirovinsko osiguranje na temelju članka 10. do 13. i članka 15. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18 i 102/19) računa se staž osiguranja s povećanim trajanjem na temelju plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje.“.

Članak 3.

U članku 29. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Obveznici podnošenja prijava za vođenje matične evidencije propisanih općim aktom Zavoda za osiguranike iz članka 3. stavka 5. i članka 3.a ovoga Zakona, dužni su prijaviti Zavodu podatak o utvrđenom statusu osiguranika – osobe s invaliditetom iz članka 26. ovoga Zakona i sve promjene, u rokovima propisanim općim propisom o mirovinskom osiguranju.“.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbom članka 1., u članku 3. važećeg Zakona dodaje se novi stavak kojim se proširuje krug osiguranika - osoba s invaliditetom, koji su taksativno navedeni u odredbi članka 1. stavka 3. važećeg Zakona, a kojima se osiguravaju prava propisana u stavku 1. važeće odredbe (pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem i pravo na sniženje dobne granice). Temeljem ove odredbe osiguranicima - osobama s invaliditetom priznavat će se prava iz Zakona u slučaju kada su osigurani na mirovinsko osiguranje osim po osnovi radnog odnosa (ili s radnim odnosom izjednačenog statusa), kada su osigurane kao osobe na stručnom osposobljavanju (članak 9. stavak. točka 3.), zatim kada su osigurane po osnovi statusa njegovatelja, odnosno osobe koja pruža pomoć i njegu hrvatskom ratnom vojnom invalidu (članak 9. stavak 3. ZOMO-a). Također, osiguranici - osobe s invaliditetom temeljem predložene odredbe ostvarit će prava iz Zakona i u slučaju kada su osigurane kao roditelji koji obavljaju roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, odnosno kao roditelji/udomitelji njegovatelji (članak 14. ZOMO-a) te kada su osigurani temeljem obavljanja profesionalne rehabilitacije na koju su upućeni, odnosno kada koriste naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad, prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju nakon prestanka zaposlenja (članak 28. stavka 1. točka 1. i 2. ZOMO-a).

Uz članak 2.

Ovim člankom predlaže se nova odredba, članak 3.a, kojom se dodatno proširuje krug osiguranika - osoba s invaliditetom na osobe koje su samostalni obveznici uplate doprinosa, obvezno osigurani na temelju članka 10., 11., 11.a, 12., 13. i 15. ZOMO-a (obrtnici i trgovci pojedinci upisani u odgovarajući registar, osobe koje u skladu s posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, kao što su odvjetnici, privatni zdravstveni radnici, umjetnici, novinari, vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi, osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali imaju obilježje samostalnosti, trajnosti i s namjerom stvaranja izvora dohotka ili dobiti i po osnovi obavljanja tih djelatnosti su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema Zakonu o obrtu, osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društva, likvidatori i upravitelji zadruge, svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice, osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti te osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije. Navedene osobe moći će ostvariti pravo na sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i staž osiguranja s povećanim trajanjem pod uvjetom da su plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje.

Uz članak 3.

Odredbom članka 29. važećeg Zakona uređen je postupak evidencije o radnim mjestima i zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, kao i o osiguranicima – osobama s invaliditetom, koje su u radnom odnosu. Za te osobe poslodavac je dužan prijaviti Zavodu početak, promjenu i prestanak rada. S obzirom da se Prijedlogom zakona predlaže proširenje prava na osobe s invaliditetom, koje su samozaposlene ili osigurane na mirovinsko osiguranje po bilo kojoj drugoj osnovi, ovom se odredbom propisuje obveza prijave statusa osobe s invaliditetom, kao i prijave rada, promjena tijekom rada i prestanka rada u rokovima koji su propisani odredbama ZOMO-a. Tu obvezu treba ispuniti samostalni obveznik doprinosa, ako se radi o samozaposlenoj osobi, odnosno pravna ili fizička osoba koja je obveznik doprinosa, ako je osoba s invaliditetom osigurana po drugoj osnovi. Te su osobe ujedno i obveznici podnošenja prijave za vođenje matične evidencije propisanih općim aktom Zavoda, tj. Pravilnikom o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (Narodne novine, broj 159/13, 22/15, 57/15, 125/15, 19/17 i 22/19).

Uz članak 4.

Ovom se odredbom propisuje stupanje na snagu Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU**Članak 3.**

- (1) Osiguranicima iz članka 1. ovoga Zakona staž osiguranja računa se s povećanim trajanjem i snižava dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.
- (2) Osiguranicima iz članka 1. ovoga Zakona računa se staž osiguranja s povećanim trajanjem ako su zaposleni s punim radnim vremenom ili sa skraćenim radnim vremenom, koje se prema općem propisu kojim se uređuju radni odnosi i kolektivnom ugovoru smatra kao zaposlenje s punim radnim vremenom.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, osiguraniku – osobi s invaliditetom iz članka 1. točke 3. ovoga Zakona računa se staž osiguranja s povećanim trajanjem i po osnovi zaposlenja s nepunim radnim vremenom.
- (4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se tako da se rad s nepunim radnim vremenom preračuna u staž za puno radno vrijeme i staž osiguranja s povećanim trajanjem utvrdi prema ostvarenom stažu osiguranja svedenom na puno radno vrijeme.

Članak 29.

- (1) Evidenciju o radnim mjestima odnosno zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i evidenciju o osiguranicima kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem vodi Zavod, na način i po postupku propisanom općim aktom toga Zavoda.
- (2) Poslodavac je dužan inspektoru ili državnom službeniku nadležnom u skladu s posebnim propisom omogućiti uvid u dokumentaciju radi provjere podataka o osiguranicima i radnim mjestima odnosno zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem te o osiguranicima – osobama s invaliditetom iz članka 26. ovoga Zakona.
- (3) Poslodavac je dužan prijaviti Zavodu početak, promjenu i prestanak rada osiguranika koji rade na radnim mjestima iz članaka 5. – 23. ovoga Zakona i u zanimanjima iz članka 24. ovoga Zakona, kao i osiguranika – osobe s invaliditetom iz članka 26. ovoga Zakona, u rokovima propisanim općim propisom o mirovinskom osiguranju.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naslov dokumenta	Izvešće o savjetovanju o Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Svrha dokumenta	Svrha zakonskog prijedloga je proširenje kruga osiguranika – osoba s invaliditetom koje će moći ostvariti prava iz Zakona, odnosno kojima će se staž osiguranja računati s povećanim trajanjem i snižavati dobna granica za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, bez obzira na osnovu obveznog mirovinskog osiguranja.
Datum dokumenta	30. studenoga 2020.
Verzija dokumenta	Elektronička verzija
Vrsta dokumenta	Nacrt prijedloga zakona
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Zakon o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	Nije u Planu normativnih aktivnosti za 2020. godinu.
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt?	U postupku izrade odnosno u radu stručne radne skupine za izradu nacrt nisu sudjelovali predstavnici zainteresirane javnosti.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Da.
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	Prijedlog zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem bio je objavljen na internetskim stranicama portala e-savjetovanje u razdoblju od 30. listopada 2020. do 28. studenoga 2020. godine u trajanju od 30 dana.
Ako nije, zašto?	
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom Nezavisni hrvatski sindikati
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvaćanje	Analiza dostavljenih primjedbi i prijedloga nalazi se u prilogu ovog Obrasca
Troškovi provedenog savjetovanja	Nije bilo troškova.

Izješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom	Nacrt	<p>U potpunosti podržavamo i pozdravljamo donošenje prijedloga Zakona o dopunama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem kojim je Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike kao predlagatelj proširilo krug osoba s invaliditetom koje ostvaruju ovo pravo obuhvativši uz osobe u radnom odnosu i osobe s radnim odnosom izjednačenog statusa i po drugim osnovama.</p> <p>Ovim se izmjenama posredno utječe na povećanje zapošljivosti osoba s invaliditetom budući da se vrednuju ograničenja proizašla iz invaliditeta, a istovremeno ih se potiče na punu iskorištenost njihovog radnog potencijala i ostanak u svijetu rada. Smatramo stoga da predložene izmjene predstavljaju podupiruću mjeru za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom u odnosu na sve oblike rada.</p>	Primljeno na znanje	
2	Nezavisni hrvatski sindikati	Nacrt PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O STAŽU OSIGURANJA S POVEĆANIM TRAJANJEM	<p>Nezavisni hrvatski sindikati su kod donošenja ovoga Zakona 2018. godine upozoravali predlagatelja na članak 25. temeljem kojeg troškove izrade stručne dokumentacije izrađene prema metodologiji, koju pravilnikom propisuje ministar nadležan za mirovinsko osiguranje, snosi podnositelj poticaja. Ovakvim rješenjem stavljaju se u nepovoljniji položaj radnici čiji sindikat ili poslodavac ne mogu financirati izradu stručne dokumentacije, odnosno država diskriminira radnike po osnovi imovnog stanja, što je zabranjeno sukladno Zakonu o suzbijanju diskriminacije i Ustavu RH.</p> <p>Problem je osobito ozbiljan jer se radi o ugrožavanju zdravlja radnika, s obzirom da se staž osiguranja s povećanim</p>	Ne prihvaća se	<p>Nije prihvatljivo da državni proračun snosi troškove izrade dokumentacije prema metodologiji koju pravilnikom propisuje ministar nadležan za mirovinski sustav. Naime, rješavanje problematike koja se tiče ugrožavanja zdravlja radnika zaposlenih na opasnim poslovima mora biti u izravnom interesu poslodavca, ali i organizacija kojima je zadaća štititi status radnika u odnosu na uvjete u kojima radnici rade. S tim u vezi i dalje ostajemo kod određenja da, ili poslodavac, ili organizacija koja štiti prava radnika trebaju snositi teret utvrđivanja općih i posebnih uvjeta u kojima radnici rade, posebno kada se radi o opasnim poslovima. Slijedom navedenoga,</p>

			<p>trajanjem odnosi, između ostalog, na osiguranike koji su zaposleni na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima te na osiguranike kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje tog posla. Mogući podnositelj poticaja (sindikata) ne mora biti financijski snažna organizacija te često nema dovoljno financijskih sredstava za pokrivanje troškova za izradu stručne dokumentacije, a poslodavac ne želi financirati isto te im se stoga staž osiguranja ne može računati s povećanim trajanjem bez obzira na štetnost radnog mjesta za zdravlje i radnu sposobnost radnika, a takvih primjera ima osobito među niže plaćenim radnim mjestima, jer niska plaća povlači za sobom nisku sindikalnu članarinu te nemogućnost financiranja izrade stručne dokumentacije.</p> <p>Slijedom svega navedenoga, ponovno predlažemo izmjenu stavka 4. navedenog članka na način da glasi:</p> <p>„ (4) Troškove za izradu stručne dokumentacije snosi državni proračun“, ili neku drugu formulaciju koja bi određivala obvezu da se troškovi za izradu stručne dokumentaciju snose iz javnih sredstava.</p>		<p>smatramo da nije potrebno u Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem mijenjati odredbu koja se odnosi na troškove izrade stručne dokumentacije te isto nismo niti predložili u predloženim dopunama zakona.</p>
3	Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom	Nacrt, Članak 1.	<p>U Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine, broj 115/18) u članku 3. iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:</p> <p>„(5) Prava iz stavka 1. ovoga članka imaju i osiguranici – osobe s invaliditetom iz članka 1. točke 3. ovoga Zakona obvezno osigurani na mirovinsko osiguranje na temelju članka 9. stavka 1. točke 1. i točke 3. i stavka 3., članka 10. do 15. i članka 28. stavka 1. točke 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13,</p>	Ne prihvaća se	<p>Prijedlogom zakona razdvojene su kategorije osoba s invaliditetom kojima se priznaju prava iz Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem na način da se odredbom članka 2. posebno obuhvate kategorije osiguranika-osoba s invaliditetom koje su samostalni obveznici uplate doprinosa.</p>

			151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18 i 102/19).“.		
4	Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom	Nacrt, Članak 2.	Predlažemo brisati članak 2. iz Prijedloga, a članke navedene u njemu (članka 10. do 13. i članka 15. Zakona o mirovinskom osiguranju) prebaciti u članak 1. prijedloga, zbog razloga što je navedeno već propisano sa člankom 26. Zakona o mirovinskom osiguranju koji navodi kako se ne može uopće ostvariti staž osiguranja (radni staž) ukoliko nisu uplaćeni doprinosi, a isto se odnosi na osiguranike iz članka 10. do 13., članka 15., članka 16. i članka 18. stavaka 1. do 3. Zakona o mirovinskom osiguranju. Kako navedeni osiguranici uopće ne mogu ostvariti staž osiguranja (radni staž) bez podmirenih obveza, odnosno uplaćenih doprinosa time se automatski ne može ni ostvariti ni staž osiguranja s povećanim trajanjem.	Ne prihvaća se	S obzirom da se odredbom članka 2. prava iz Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem priznaju i samostalnim obveznicima doprinosa (tzv. samozaposlenim osobama), apostrofira se i njihova obveza plaćanja doprinosa, koja je regulirana i općom odredbom Zakona o mirovinskom osiguranju, s obzirom da se radi o posebnom propisu.